

Een beetje Leefbaar bestaat niet

In NRC Handelsblad noemde Nick Clegg, de voorman van de nieuwkomer in de Britse politiek, het ontbreken van immigratie en integratie in het debat de *elephant in the room*. De olifant in de kamer. Een uitdrukking die Engelsen gebruiken wanneer je in een gezelschap bent waar iedereen doet of er niks aan de hand is, maar je voelt dat er iets is waar ze liever niet over willen praten, waar ze niet trots op zijn, en wat ze proberen te ontkennen door het er niet over te hebben.

Leefbaar Rotterdam, en alle pijnlijke onderwerpen die wij elke keer wel aan de orde stellen, is de olifant in deze kamer. De andere partijen hier hebben nog steeds het idee dat wij er eigenlijk niet zouden moeten zijn. Dat we een verschijnsel zijn dat wel weer voorbij zal gaan, en waarvan het ook helemaal niet erg is dat het niet mee mag doen aan gesprekken over wie er een coalitie mag vormen in onze stad.

Gewone partijen nemen het recht om alleen met elkaar gesprekken te voeren. Leefbaar mag uitgesloten worden: er hoeft niet gereageerd te worden op oproepen van opinieleiders, telefoontjes van voormalige ministers (een college van nationale betekenis zou er kunnen komen volgens Eberhard van der Laan -en dat is natuurlijk niet door de aanwezigheid van zijn eigen partij-), de wens van de burgemeester (die voor de verkiezingen door zijn partij werd misbruikt en na de verkiezingen werd genegeerd), van Winsemius, die nog verloochend werd ook, en sms-jes van mij. Nee, we praten hier lekker met elkaar, we maken er iets moois van, we hebben een meerderheid, dus dat mag. Maar waarom voelt het dan zo ongemakkelijk? Precies, dat komt omdat die olifant in de kamer staat, die olifant die jullie niet willen zien, de olifant die telkens aanwijst waar jullie partijen tekort schieten, met jullie angst voor conflict, eigen onkunde, wegkijken, ontkennen en de makkelijke weg kiezen.

De olifant, die ook vaak weer een echt punt blijkt te hebben, blijkt gesteund te worden door heel veel mensen in de stad, jullie collega's op het werk, boven-, onder- en achterburen. Drie van de tien, die zijn voor ons, niet voor jullie. Maar laten we het er maar niet over hebben, dan verdwijnt hij misschien vanzelf.

Stellen jullie je voor in onze positie. Je ziet je stad afglijden en kansen missen door slechte bestuurders, je haalt 17 zetels in 2002, 14 in 2006 en 14 in 2010. Je zegt wat anderen niet durven zeggen, bent het enige dat de politiek in Rotterdam de moeite waard maakt, en wat gebeurt er: niet één gesprek. Niet met de PvdA, maar goed, die had ons van tevoren uitgesloten en haalde een respectabel aantal zetels tegen de verwachting in. Niet dankzij het college. Wel dankzij de allochtone achterban en het vallen van het kabinet. Maar ze tellen wel en dat is waar het omgaat. Maar ook niet met CDA, VVD en D66. Partijen die voor de verkiezingen alle opties open hielden, afwachten wie er zou winnen. Maar die toen er een gelijke stand bleek te zijn, toch bleken te kiezen voor de PvdA. Niet na een afweging op basis van inhoud, maar als een Pavlov-reactie. De PvdA klapt op de dijen, en de andere partijen springen op schoot. "Kom maar bij papa". Strikt genomen kiezersbedrog. Veel CDA-stemmers, D66-ers en VVD-ers zien liever Leefbaar dan de PvdA. Dat hebben wij uitgezocht, het valt niet te ontkennen. Zelfs de PvdA-achterban staat open voor een college met Leefbaar. Maar de mensen hier, de mensen die het doen, de mensen die een carrière in de politiek ambiëren, die doen net alsof de olifant er niet is, en alsof het volstrekt normaal is dat ze niet over hem praten. Want ja,

die olifant staat voor alles wat jullie niet hebben: lef om onderwerpen als immigratie en islam, zakkenvullen met subsidiegeld, cliëntelisme, fraude met uitkeringen, kwaliteit van de burgemeester op het gebied van crisisbeheersing, aan de orde te stellen.

Die olifant staat voor bestuurders die aanpakken in plaats van een blokje om lopen. Beleid dat verandering betekent in plaats van rekken en er bij blijven. 14 zetels, voor mijzelf 51.799 stemmen. 14 zetels, meer dan de elf van CDA, VVD en D66 bij elkaar. Vijf wethouders in totaal. 51.799 stemmen, meer dan twee keer zoveel als de lijsttrekker van de PvdA, de andere grote partij. Hij haalde er 24.598. De olifant van het cliëntelisme (want heeft die Feyenoord-bestuurder nou een Brabantse of een Turkse achtergrond?), de gang van zaken op de verkiezingsdag, de blokkade van allochtone raadsleden en partijfunctionarissen om een gesprek aan te gaan. En net doen of het allemaal normaal is.

Dit alles gebeurde na de verkiezingen die de laatste verkiezingen waren zoals we ze kenden. Na het politiebeleid en de uitkeringsregelingen, moeten nu ook de verkiezingen worden aangepast aan de globalisering en de integratievraagstukken die daarmee gepaard gaan. Allochtone kiezers die de instructies niet volgden en niet in de hand konden worden gehouden. Stembiljetten die van de stapel gehaald zijn. Iedereen kon het zien, maar jullie bleven alles ontkennen, dreigden zelfs om het niet aan de orde te stellen. Jullie gingen niet eens kijken naar de filmopnamen die ervan zijn gemaakt. Bij de komende verkiezingen wordt spreken voor stembureau medewerkers verboden en filmen waarschijnlijk ook. Knappe oplossing. Amnesty International zou alarm slaan als wij links waren geweest of een allochtone achterban hadden. Nu we dat niet zijn, maar een partij van hardwerkende Nederlanders, kan dit allemaal zo maar. De bedreiging van een beschaving in beeld. Als we niet kijken en het er niet over hebben, dan is die olifant er niet.

De sissende geluiden van de PvdA, drie meter bij mij vandaan, toen ik bezwaar aantekende tegen de uitslag van de verkiezingen. Het lichtpunt van de dagen erna: eerst de steun van Arjan Erkel, daarna van Van Schendelen, van Peper en van Opstelten. Niet van jullie hier, stelletje helden. Maar een uitslag die niet meer te repareren was, een herstemming die niets zou hebben opgeleverd, en beide partijen zijn ongeveer even groot. Dus we hebben de uitslag geaccepteerd, niemand zal ooit weten wie er nou echt de grootste was.

Wat hier gebeurde tijdens de verkiezingsdag, is precies wat er de afgelopen decennia is gebeurd in onze samenleving. Fatsoenlijke mensen worden geschoffeerd, en degenen die zich niet aanpassen mogen hun gang gaan. Die worden zielig gevonden, kwetsbaar, zoals u criminelen omschrijft in uw coalitieakkoord. Achterstandswijken zijn krachtwijken, criminelen zijn kwetsbaar, en binnenkort zijn slachtoffers waarschijnlijk uitlokkers of mensen die tegen een stootje moeten kunnen. Zijn wij de enigen die nog normaal denken hier?

Voor de verkiezingen heb ik bij een peiling van 17 zetels in de Metro gezegd dat ik me afvroeg of het wel genoeg zou zijn. Wij moeten heel groot worden, anders worden we er buiten gehouden. Een beetje Leefbaar bestaat niet. Dat blijkt ook zo te zijn. Ik heb het altijd gevoeld, ik heb me er tot het laatst tegen verzet, ik wilde het niet geloven. Maar wij horen hier niet bij. Wij zijn anders dan jullie, wij durven meer, we willen meer. We zijn niet bang voor risico's en deuken, en wij zijn daar de enige in. En daarmee horen wij er niet bij, kunnen wij genegeerd worden, en zijn wij de olifant in jullie kamer.

Het coalitieakkoord praat dan vervolgens over verbinding. A bloody shame. Daar doen wij dus niet aan mee. Eerst overal buiten gehouden worden en dan tekenen bij het stippelijntje. Wij stemmen dus ook tegen het coalitieakkoord. Vier jaar geleden waren we ervoor en dat heeft u nooit gewaardeerd. We gaan het nu maar eens andersom proberen. Als u zegt dat u met ons rekening wilt houden, dan willen wij u geloven. Schuldgevoel is een bekende eigenschap in onze wereld, en daar heeft u alle reden voor. U kunt ons vertrouwen en respect winnen door ons serieus te nemen. Wij zullen met voorstellen en ideeën komen. Als u onze kiezers serieus neemt, dan gaat u daar op in. Ik vraag het me echter af. Dat heeft u de afgelopen vier jaar namelijk niet gedaan. Dat betekent dus dat u iets wat u zelf niet heeft bedacht, iets wat afwijkt van uw eigen idee, goed zou moeten keuren. Dat is verbinden. Dat is rekening houden met ons. Wij gaan ons deel van het werk doen, wij gaan komen met voorstellen die onze kiezers hebben gewild toen ze op ons stemden. Dan is het aan u om te laten zien hoe serieus u wilt verbinden.

Het akkoord zelf gaat overal over behalve over ouderen, maar dat is vast een vergissing van u. Alles wat verder te bedenken is, staat er in. Ruimte voor talent en ondernemen, wij zien het er niet in. Ondernemers worden vooral aangesproken op hun verantwoordelijkheid om iets aan het milieu te doen en iedere Rotterdammer moet van u een leven lang leren. Zorg er eerst maar eens voor dat ze dat voor hun twintigste doen, dan kijken we daarna wel verder. En de overkapping van de 's Gravendijkwal gaat gewoon door, dat is ook goed.

Wij zien dit college voorlopig als een voortzetting van het vorige college. Als een college dat niet volgens een goed verlopen coalitieproces tot stand is gekomen, maar in elkaar is gerommeld door mensen, die angstvallig proberen de olifant te negeren.

Er zijn echter wel kansen. Leefbaar zit voor het eerst in vijf deelgemeentebesturen. Dat biedt voor u mogelijkheden om het welzijnswerk aan te pakken en te zorgen voor schone straten en veel groen. Wij zullen u daarbij helpen.

Een andere kans is dat er veel vrouwen in het college zitten. Dat is heel goed. Minder bang om over hun eigen schaduw heen te kijken, minder ego. Dat is althans wat vrouwen aan de top ons willen doen geloven, dus we gaan het graag zien. Wij zitten daar in ieder geval erg op te wachten. T.o.v. het vorige college groeit daardoor de kans dat wat wij naar voren brengen wel serieus wordt gewogen.

De D66-wethouders heb ik in ons kennismakingsgesprek op het hart gedrukt, dat als zij ons niet meteen geloven, zij vooral de feiten moeten willen opzoeken. Als wij onaangename feiten naar voren brengen, dan gaat het er niet om of ze onaangenaam zijn of niet, maar of ze waar zijn of niet. Het vorige college wees alles af wat hen niet beviel, leunend op een gedweeë gemeenteraad. Onderzoek alles en behoud het goede: wij hopen dat dat ook de verhouding tot ons enerzijds en de rest van de raad en het college anderzijds zal zijn. Als u ons tenminste niet al meteen gelijk wilt geven. Dat is natuurlijk altijd de kortste weg en daar komt het meestal toch op uit.

Ook de VVD-wethouders liggen ons na aan het hart. Mevrouw Baljeu heeft in het vorige college veel geleerd, over zichzelf, maar ook over de hoe de PvdA met andere partijen omgaat. Dat zal zij niet weer laten gebeuren, heeft zij zich vast voorgenomen. Mevrouw Laan zou het sowieso niet overkomen zijn, schat ik in. Dus ik denk dat deze wethouders in het college toch voor verandering kunnen zorgen.

Met name in het CDA ben ik erg teleurgesteld. De partij die eigenlijk het dichtst bij ons zou moeten staan, zit net als de PvdA en D66 ook in de greep van het cliëntelisme en heeft niet durven kiezen voor een open onderhandeling. Wat dat betreft is het een slecht begin. Een begin waar zij ook zelf niet echt op trots op zijn, geheel in de traditie van het CDA: maak de verkeerde keuze en heb vervolgens berouw, dan is het verder wel goed. Ik hoop dat zij zichzelf herpakken. Hoop doet leven.

Er kunnen deze periode dingen veranderen t.o.v. de vorige. Onenigheid binnen het college is namelijk helemaal niet erg. Er zijn wisselende meerderheden mogelijk in de raad. Leefbaar kan zowel de PvdA als de andere helft van het college aan een meerderheid helpen. Slooft u zich dus niet uit met vage en halfbakken compromissen, maar leg uit waar de meningen uiteenlopen en laat de raad democratisch beslissen. En de raadsleden van de andere partijen roep ik op dit toe te staan. Het zou ook de democratie en het draagvlak ten goede komen en de stem van de Leefbaar-kiezers op dat soort momenten toch waarde geven. De olifant in deze kamer is bereid zijn werk te doen, ook al wordt hij door andere partijen afgewezen.

Wij zijn uw probleem, en dat zullen we blijven zolang de kiezers het willen, en het zal pas ophouden als er zoveel kiezers zijn dat u niet meer om ons heen kunt. Voor ons is het persoonlijk een grote slag dat uw angst voor vernieuwing en daadkracht, uw toegeven aan het cliëntelisme, u er toe heeft gebracht Leefbaar zonder meer buiten te sluiten. Maar wij zijn trots op wat wij hebben bereikt en trots op onze kiezers, die wij bedanken. Wij vinden deze dag een nieuw dieptepunt voor de politiek in Rotterdam, na een matig verlopen vorige periode, uit de hand gelopen verkiezingen, een twijfelachtige uitslag en een niet-democratische coalitievorming. Dit moment onderstrepen we met het aandenken. Er is een olifant in uw kamer, en wij weten hoe die zich voelt.